

HUMANITIES INSTITUTE
Feruza Shermatova-Omerani, Ph.D.

EMANAT (1969) *Şükürbek Beyşenaliyev (1928–2000)*

Kaynakçalar:

Beyşenaliyev, Ş. (1978). *Tandalmalar: Povestter, testier baldar and ospurumdor uchun* [Külliyat: Çocuklar ve ergenler için novellalar ve öyküler]. Mektep.

Sovetskie filmy, spektakli i teleperedachi [Sovyet Filmleri, Tiyatro Oyunları ve Televizyon Programları]. (2024). *Kak pishetsya slovo solntse* ["Güneş" kelimesi nasıl yazılır? Şukurbek Beyşenaliyev'in *Amanat* adlı novellasına dayanan film] [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=sFtqR9laATo>

GENEL BILGI

Yazar

Hayatı ve Eğitimi

Şükürbek Beyşenaliyev (1928–2000), Kırgız edebiyatının önemli yazarlarından, oyun yazarlarından ve toplum hayatında görev almış edebiyatçılardan biridir. Özellikle çocuk ve gençlik edebiyatına yaptığı katkılarla tanınır. 25 Ekim 1928'de, günümüzde Kırgızistan'ın Narın bölgesine bağlı Ak-Talaa ilçesinde bulunan Kurtka köyünde, çiftçi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir.

Çocukluk yılları II. Dünya Savaşı dönemine denk gelen Beyşenaliyev, dönemin zorlu koşulları nedeniyle erken yaşta çalışma hayatına atılmıştır. 1943 yılında Narın'da öğretmen yetiştirmek amacıyla açılan altı aylık kursa katılmış ve ardından öğretmenlik yapmaya başlamıştır. Daha sonra bölgesindeki bir okulda öğretmen ve okul müdürü olarak görev almıştır. 1946 yılında Narın Pedagoji Okulunu dışarıdan sınav vererek tamamlamış, 1948 yılında Kırgız Devlet Üniversitesinin Filoloji Fakültesine girmiştir. Üniversiteden 1952 yılında mezun olmuştur. 1962–1964 yılları arasında Sovyetler Birliği Yazarlar Birliği bünyesindeki Yüksek Edebiyat Kursuna katılarak edebiyat alanındaki eğitimini ilerletmiştir.

Meslek Hayatı ve Toplumsal Görevleri

Beyşenaliyev'in meslek hayatı öğretmenlik ve gazetecilikle başlamış, daha sonra bilimsel araştırma, yayıncılık ve edebiyat yönetimi gibi farklı alanlara uzanmıştır. 1941 yılında *Kolhozçu* gazetesinde muhabir olarak çalışmaya başlamış; makaleleri, denemeleri ve şiirleri zamanla çeşitli yayınlarda yer almıştır.

1952–1953 yıllarında Sovyetler Birliği Bilimler Akademisinin Kırgızistan şubesindeki Dil, Edebiyat ve Tarih Enstitüsünde araştırmacı olarak görev yapmıştır. 1953 yılında *Yaş Leninçi* (Genç Leninist) dergisinin editörlüğüne atanmış, 1954 yılında Kırgızistan gençlik teşkilatının merkez komitesinde sekreter olarak görev almıştır. 1956–1959 yılları arasında *Leninçil Yaş* (Leninist Gençlik) gazetesinin baş editörlüğünü yürütmüştür. Daha sonraki yıllarda *Ala-Too* dergisinin baş editörü olarak da çalışmıştır.

Beyşenaliyev, Kırgızistan Yazarlar Birliğinde sekreterlik yapmış, ayrıca yabancı ülkelerle dostluk ve kültürel ilişkiler kurulmasını amaçlayan kuruluşlarda yöneticilik görevlerinde bulunmuştur. Yaklaşık 17 yıl boyunca bu alanda çalışmıştır. Kırgız Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Yüksek Sovyetine milletvekili olarak da seçilmiştir. Çocuk ve gençlik edebiyatıyla ilgili kuruluşlarda görev alması, bu edebiyat alanının gelişimine verdiği önemi göstermektedir.

Eserleri

Beyşenaliyev, roman, hikâye, çocuk kitabı ve tiyatro oyunu türlerinde eserler vermiştir. Yazarlığının temelinde Kırgız halkının yaşamı, toplumsal ilişkileri ve kültürel değerleri yer alır. Eserlerinde bireylerin karşılaştığı güçlükleri, insan ilişkilerini ve toplum içindeki sorumlulukları ele alırken çocukların dünyasına da özel bir yer ayırmıştır.

1950 yılında *Çınığı Dostuk* (Gerçek Dostluk) adlı eseriyle cumhuriyet çapındaki bir yarışmada birincilik ödülü kazanmıştır. 1957 yılında yayımlanan *Taalay Colu* (Mutluluğa Giden Yol) adlı romanı da bilinen eserleri arasındadır.

Yazarın diğer eserleri arasında *Ukuk* (Hak veya Hukuk), *Kordun Tukum* (Ezilenlerin Soyu), *Soldat Mahabatı* (Bir Askerin Aşkı), *Danaker* (Barıştırmacı), *Urpaktar Ünü* (Kuşakların Sesi), *Dankka Caraşa Cük* (Şöhretin Yüğü), *Too Koynundagı Gül* (Dağların Arasındaki Çiçek), *Amanat* (Emanet) ve *Bolot Kalem* (Çelik Kalem) bulunmaktadır. *Bolot Kalem*, Kırgız şairi Togolok Moldo'nun yaşamını konu alan bir roman olarak tanımlanmaktadır. *Urpaktar Ünü* ise roman ve gazetecilik anlatımını bir araya getiren eserlerinden biridir.

Çocuk Edebiyatına Katkıları

Beyşenaliyev'in edebî kişiliğinde çocuk edebiyatı önemli bir yer tutar. Çocuklara yönelik eserlerinde hayvanlar, doğa, arkadaşlık ve insan davranışları üzerinden ilerleyen anlatılar oluşturmuştur. Çocukların anlayabileceği bir dil kullanırken onların ilgisini çekecek olaylara ve karakterlere yer vermiştir.

En tanınmış eserlerinden biri olan *Müyüzdüü Kozu* (Boynuzlu Kuzu), yazarın uluslararası düzeyde tanınmasına katkıda bulunmuştur. Bu eser, 1976 yılında Hans Christian Andersen adına verilen uluslararası onur diplomasına layık görülmüştür.

Yazarın çocuklara yönelik diğer eserleri arasında *Ak Taylak* (Beyaz Deve Yavrusu), *Kıçan, Tabışmakçı Çınara* (Çınara'nın Bilmeceleri), *Çabalekey* (Kırlangıç) ve *Amanat* (Emanet) yer almaktadır. Bu eserlerde çocukların ilgisini çeken konuların yanı sıra Kırgız toplumunun kültürel çevresi ve yaşam biçimi de yansıtılır. Beyşenaliyev'in çocuk edebiyatındaki çalışmaları, Kırgız edebiyatının genç okuyuculara yönelik gelişiminde önemli bir yere sahiptir.

Tiyatro Eserleri ve Çevirileri

Beyşenaliyev yalnızca romancı ve hikâye yazarı değil, aynı zamanda oyun yazarıdır. *Uyadan Uçkandar*, *Boydoktor*, *Kıçan*, *Too Koynundagı Gül* (Dağların Arasındaki Çiçek), *Too Kanışası*, *Dos* (Dost), *Meyman* (Misafir), *Usta ve Şakirtler* (Usta ve Çıraklar), *Kayra Caşargan Ömür* (Yeniden Canlanan Hayat) ve *Bagınbas Akın* (Boyun Eğmeyen Şair) gibi oyunları tiyatrolarda sahnelenmiştir. Eserlerinin farklı türlerde yayımlanması, onun Kırgız edebiyatının çeşitli alanlarında üretken bir yazar olduğunu göstermektedir.

Beyşenaliyev'in edebî faaliyetleri kendi eserleriyle sınırlı kalmamıştır. Lev Tolstoy, Anton Çehov, Henrik Ibsen ve Mihail Şolohov gibi yazarların eserlerini Kırgızcaya çevirmiştir. Eserlerinin elliden fazla dile çevrildiği belirtilmektedir. Böylece hem Kırgız edebiyatının başka ülkelerde tanınmasına katkıda bulunmuş hem de dünya edebiyatından örneklerin Kırgızca okuyuculara ulaşmasına yardımcı olmuştur.

Ödülleri ve Son Yılları

Şükürbek Beyşenaliyev, edebî çalışmalarının yanı sıra kültürel ve toplumsal faaliyetleriyle de çeşitli ödüller kazanmıştır. 1974 yılında Kırgız Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin Onurlu Sanat Emekçisi unvanını almış, daha sonra Toktogul Satılğanov Devlet Ödülü'ne layık görülmüştür. 1993 yılında Kırgız Cumhuriyeti Halk Yazarı unvanını kazanmıştır. Ayrıca çeşitli devlet madalyaları ve onur belgeleriyle ödüllendirilmiştir.

Beyşenaliyev, 2000 yılında hayatını kaybetmiş ve Bişkek'teki Ala-Arça Mezarlığı'na defnedilmiştir. Ardında romanlar, hikâyeler, çocuk kitapları, tiyatro oyunları ve çevirilerden oluşan geniş bir edebî miras bırakmıştır. Özellikle çocuk ve gençlik edebiyatına yaptığı katkılarla Kırgız edebiyat tarihinde önemli bir yer edinmiştir.

Şükürbek Beyşenaliyev'in yaşamı ve eserleri, Kırgız halkının kültürel değerlerini ve toplumsal yaşamını edebiyat aracılığıyla gelecek kuşaklara aktarmanın önemini göstermektedir. Çocuklara yönelik eserleri, tiyatro çalışmaları ve çevirileriyle Kırgız edebiyatının gelişimine katkıda bulunmuş önemli bir yazar olarak hatırlanmaktadır.

Eser

Şükürbek Beişenaliev'in çocuklar için kaleme aldığı eserler arasında *Amanat* önemli bir yere sahiptir. Eser ilk kez 1969 yılında *Danaker (Barıştıran)* adıyla yayımlanmıştır. Rusça çevirisi 1975'te Moskova'da *Detskaya Literatura* yayınevi tarafından basılmıştır. Kırgızca baskısı ise 1976'da, o dönem Frunze olarak anılan bugünkü Bişkek'te, *Mektep* yayınevi tarafından *Amanat: Novellalar* adıyla yayımlanmıştır. Eser, 1978 yılında Üsöncan İbragimov İbragimov'un yönetmenliğinde *Güneş Nasıl Yazılır* adıyla sinemaya uyarlanmıştır. Filmin yapımını Kırgızfilm üstlenmiştir.

Arka Plan

Amanat, Kırgız kültüründe aile bağlarını, kuşaklar arası ilişkileri ve geleneksel yaşam biçimini ele alan bir eser olarak incelenebilir. Babasının ölümünden sonra annesinin sağlık sorunları ve içinde bulunduğu koşullar nedeniyle dedesi ve babaannesinin yanına bırakılan *Amanat*'ın hayatı, çocuğun yetişmesinde aile büyüklerinin üstlendiği rolü öne çıkarır. Eser aynı zamanda Sovyet dönemindeki eğitim anlayışını ve Kırgız toplumunun yayla kültürünü ele almak açısından da önemlidir. Geleneksel yaşamla eğitim hayatının bir arada yer alması, dönemin toplumsal yapısını ve kültürel değerlerini anlamaya yardımcı olur.

KIŞILAR

Amanat: Babasının ölümünden sonra dedesi Nurak ve babaannesi Batma'nın yanında büyür.
Altınay (Aliya): *Amanat*'ın annesidir. Sağlık sorunları ve yaşam koşulları nedeniyle oğlundan ayrı kalır.
Batma: *Amanat*'ın babaannesidir. Torununu büyütür ve ona geleneksel Kırgız şarkılarını öğretir.
Nurak: *Amanat*'ın dedesidir. Torununun yetişmesinde ve eğitiminde önemli rol oynar.
Musa: *Amanat*'ın babasıdır. Maden mühendisidir ve dağda meydana gelen bir kazada hayatını kaybeder.
Bakir Temirov: Altınay'ın eşidir. Jeolog olarak çalışır ve tanınmış bir şairdir.
Cunus Şerov: Şarkıcı ve oyuncudur. *Amanat*'ın müzik yeteneğini geliştirmesine yardımcı olur.

ÖZET

Amanat, Kırgızistan'ın dağlık yaylalarında, baba tarafından dedesi Nurak ve ninesi Batma'nın yanında büyür. Onlara "Baba" ve "Anne" diye seslenir ve onları gerçek anne babası gibi sever. Ancak Batma'nın söylediği hüznü bir ağıt, *Amanat*'ın ailesinin geçmişini merak etmesine neden olur. Bunun üzerine Nurak ve Batma ona gerçekleri anlatır. Babası Musa'nın dağlarda geçirdiği bir kaza sonucunda hayatını kaybettiğini, biyolojik annesi Altınay'ın ise Frunze'de yaşadığını öğrenir. Annesinin neden kendisini terk ettiğini anlayamayan *Amanat*, Batma'yı tek annesi olarak görmeye devam eder ve Altınay'a karşı kırgınlık duyar.

Amanat, ailesinin geçmişini öğrendikçe sevgi, kayıp ve anne babayla çocuklar arasındaki bağlar üzerine düşünmeye başlar. Özellikle yavrusunu kaybeden ve başka bir yetim tayını sahiplenen bir kısırağın hikâyesi, ona sevginin yalnızca kan bağıyla sınırlı olmadığını öğretir. Bu hikâye sayesinde insanların birbirlerine duydukları bağlılığın ve şefkatin önemini daha iyi anlar. Ayrıca babası Musa'nın mezarını ziyaret ederek kendi geçmişini ve kimliğini anlamaya çalışır.

Nurak, *Amanat*'ın yeteneğini geliştirmesini ve daha iyi bir eğitim almasını ister. Bu nedenle onun bir müzik festivaline katılmasını sağlar. Komuz çalmadaki başarısı *Amanat*'ın dikkat çekmesini sağlar ve Frunze'deki bir müzik yatılı okulunda eğitim alma fırsatının önünü açar. Müzik, onun kendisini ifade etmesine ve geleceğe umutla bakmasına yardımcı olur.

Frunze'de *Amanat*, Aliya adıyla tanınan biyolojik annesi Altınay ile karşılaşır. Altınay, onun komuz performansını kaydederek radyoda yayımlanmasına yardımcı olur; ancak gerçek kimliğini hemen açıklamaya cesaret edemez. Zamanla *Amanat* gerçeği öğrenir ve annesiyle yüzleşir. Altınay, geçmişte yaşananları ve *Amanat*'tan neden ayrı kalmak zorunda olduğunu anlatır. Annesinin yaşadıklarını anlayan *Amanat*, ona duyduğu öfkeyi bırakır ve ikisi yeniden yakınlaşır.

Sonunda Altınay, eşi Bakir ile birlikte Nurak ve Batma'yı ziyaret eder. Nurak geçmişte yaşananları geride bırakarak Altınay'ı affeder. Böylece aile, yaşadığı acılara rağmen yeniden bir araya gelir. Eser, sevginin, anlayışın ve affetmenin aile bağlarını güçlendirdiğini; geçmişteki kırgınlıkların ise karşılıklı anlayışla aşılabileceğini vurgular.

OLAYLAR

Çocukluk Şarkısından Saklanan Gerçeğe

Amanat'ın Çocukluğundan Kalan Şarkı Amanat, annesinin daha küçük bir çocukken kendisine söylediği şarkıyı hâlâ hatırlıyordu. O ezginin sesiyle büyümüştü; şarkı, çocukluğunun en değerli anılarından biri olmuştu. Ancak zaman geçtikçe annesi şarkıyı söylemeyi bıraktı. Amanat bunun nedenini bir türlü anlayamıyordu.

İkinci sınıfı bitirdiğinde şarkıyı her zamankinden daha çok özlemeye başladı. Annesinin eskiden ona şarkı söylediği günleri hatırlıyor, o ezgiyi yeniden duymayı istiyordu. Bir gün cesaretini toplayıp annesinden şarkıyı söylemesini istedi. Annesi ise şarkıyı artık unuttuğunu söyledi. Amanat bu cevaba çok üzüldü. Hayal kırıklığını gizleyemedi ve gözyaşlarına boğuldu.

Babasının Koyduğu Yasak Amanat hıçkırarak hıçkırarak ağlayarak annesine yalvardı: “Anne, o şarkıyı dinlemek istiyorum! Lütfen, lütfen benim için söyle!” Annesi oğluna baktı. Bir süre tereddüt ettikten sonra gerçeği açıkladı. Şarkıyı unutmış değildi. Asıl neden, Amanat'ın babasının ona bu şarkıyı söylemesini yasaklamış olmasıydı. Oğlunun gözyaşlarına ve ısrarlı yalvarışlarına dayanamayan annesi sonunda şarkıyı söylemeye başladı. Fakat bu, insanın içini ferahlatan neşeli bir ezgi değildi. İçinde derin bir keder taşıyan, ağıt gibi hüzünlü bir şarkıydı. Annesinin sesiyle çocukluğundan tanıdığı ezgi yeniden canlandı. Şarkının hüznüne rağmen Amanat'ın içinde tuhaf bir sıcaklık uyandı. Annesi söylemeye devam ederken Amanat birden oradan uzaklaştı. Annesini, hüzünlü ezgiyle baş başa bıraktı.

Komuzun Tellerinde Yükselen Ağıt Amanat, yayladaki yurdun yanında duran bir taşın üzerine oturmuş, babasının kendisine öğrettiği basit bir komuz ezgisini çalıyordu. Babasının öğrettiklerini ilerletmesine annesi çok sevinmişti. Hatta yeteneğini kutlamak için komşularını da çağırmışlardı. Daha sonra Amanat, okulun müzik topluluğunda düzenli olarak şarkı söylemeye başladı. Ancak şimdi çaldığı ezgi farklıydı. Büyükannesinin hüzünlü ağıdını komuzla seslendiriyordu. Bir yandan hafifçe gülümsüyor, bir yandan da ağlıyordu. Komşular müziği duyunca sessizce dinlemeye koyuldular. Hayvanları otlatmaktan dönen babası da her zamanki gibi Amanat'ın kendisini karşılamasını bekliyordu. Fakat oğlunun çaldığı hüzünlü ezgiyi duyunca olduğu yerde durdu. O ezgi, onun da yüreğindeki acıyı yeniden uyandırmıştı.

Dedenin Yüreğinde Uyanan Acı Yaşlı çift Nurak ile Batma, Amanat'ın baba tarafından baba tarafından dedesi ve ninesiydi. Nurak, torununun hüzünlü ağıdını duyunca yanına gitti ve onu şefkatle kucakladı. “Bu ezgiyi sana kim öğretti, oğlum?” diye sordu. “Babanı ve anneni mi özleyorsun? Yüreğimdeki acıyı yeniden uyandırdın. Sen benim meleğimsin. Büyümeni, kendi aileni kurmanı ve uzun bir ömür sürmeni istiyorum. Keşke bütün bunları görecektik kadar yaşayabilsem.” Amanat cevap verdi: Amanat, “Bu ezgi Batma ninemin,” diye karşılık verdi. “Çok hüzünlü. Ben de biraz değiştirip başka türlü çalmak istiyorum.” Tam o sırada Batma yanlarına geldi. Torununa sevgiyle bakarak, “Benim akıllı oğlum, ne kadar yeteneklisin! Ezgimi öyle içten çalıyorsun ki,” dedi.

Artık Saklanamayan Gerçek Nurak, karısına dönüp sitem etti: “Bu ağıtı neden çalıp duruyor? Artık çocuğa gerçeği bütünüyle anlatmanın zamanı geldi.” Batma da onunla aynı fikirdeydi. “Komuzu sen çalardın, ben söyledim,” dedi. “Ama artık bu zeki çocuktan hiçbir şeyi gizleyemeyiz. Ona gerçeği birlikte anlatmalıyız.” O günden sonra Nurak, hayvanları otlatmaya giderken Amanat'ı da yanında götürmeye başladı. Batma ise buna karşı çıktı. “Çocuğu yanında götürme,” dedi. “Yaz tatilinde biraz dinlensin, çocukluğunu yaşasın. Zaten okul yılının büyük bölümünü evinden uzakta, yatılı okulda geçiriyor.”

Kayıp Kısarak ve Öksüz Kulun

Kaybolan Kısrağın Peşinde Nurak at çobanlığı yapıyordu. Sürüsündeki kısraklardan biri, altın sarısını andıran kum rengi gövdesi ve başıyla hemen göze çarpardı. Yelesiyle kuyruğu siyahtı; karnı koyu renkteydi, bacaklarının alt kısımları ve sırtından kuyruğunun dibine kadar uzanan ince çizgi de siyahtı. Yaşlanmış olmasına rağmen yirmi yıl boyunca pek çok sağlıklı tay doğurmuştu. O yıl da yeniden gebe kalmıştı. Bir gün yaşlı kısarak ortadan kayboldu. Batma ile Amanat başka bir kısrağa binip bir yönde aramaya koyuldu. Nurak ve diğer çobanlar ise ters yönde ilerleyerek kısrağı bulmaya çalıştı.

Annesini Özleyen Çocuk Batma ile Amanat'ın bindiği kısırak birden huzursuzlanıp yerinde duramaz hâle geldi. İkisi attan inerek yollarına yürüyerek devam etti. Amanat, hayvanın davranışlarını izleyip, "Belki de tayını özlemiştir," dedi. "Taylar da annelerinden ayrı kalınca onları arar." Batma torununa dikkatle baktı. "Neden durup dururken anne kısırakla tayından söz ediyorsun? Sen de kendi anneni rüyalarında görüyor musun?" O gün Nurak ile Batma, Amanat'a gerçeği anlatmışlardı: Babası ölmüştü, annesi ise Frunze'de yaşıyordu.

İçinde Sakladığı Dilek Amanat, babasının okuyup yaşadığı binanın hâlâ ayakta olup olmadığını merak ediyordu. Batma ona yumuşak bir sesle, "Büyüdüğünde gidip anneni arayabilirsin, oğlum," dedi. Ama Amanat'ın başka bir kaygısı daha vardı. "Ne olur, Frunze'yi sorduğumu dedem Nurak'a söyleme," diye rica etti. "Ben ona baba, sana da anne diyorum. Frunze'yi sorarsam babam Nurak'ın kalbi kırılabilir."

Bir Annenin Yas Tutması Amanat ile Batma uzaktan, Nurak'ın kayıp kısırağı bulduğunu izliyordu. Kısırağın doğum yaptığını görünce şaşırdılar. Günler geçtikçe tay büyüyor, durmadan koşup oynuyordu. Bir gün annesi su içerken tay dağ deresine düştü ve boğuldu. Yavrusunu kaybeden kısırak büyük bir acıya kapıldı. Amanat onun hâlini görünce, "Üzüntüden ölebilir," dedi. Nurak sessizce, "Her canlı bir gün acısıyla yaşamayı öğrenir," diye karşılık verdi. Kısırağın memeleri sütle doluydu. Amanat gözlerinde yaşlar biriktiğini fark etti. Batma, hayvanı sağlamak istedi ama Nurak buna izin vermedi.

Eski Bir Kırgız Geleneği Sürüde başka bir kulun daha vardı. Genç annesi ona yeterince süt veremiyor, bu yüzden kulunun emzirmeyi reddediyordu. Aç kalan kulun çaresizce yaşamaya çalışırken annesi gebe olmayan diğer kısıraklarla birlikte uzaklaşıyordu. Durumu gören Nurak ile Batma, yavrusunu kaybeden bir kısırağın öksüz bir kulunu kabul etmesini sağlayan eski bir Kırgız geleneğini uygulamaya karar verdiler. Nurak, yas tutan kısırağın gözlerini nazikçe bir eşarpla örttü. Batma ise öksüz kulunun üzerine, ölen kulunun derisini örttü. Yavruyu kısırağın yanına getirdiklerinde kulun emmeye başladı. Kısırak da yavruyu kabul etti ve onu emzirmeye başladı.

Musa'nın Ölümü ve Altınay'ın Sırrı

Musa'yı Hatırlatan Kısırak Batma, "Bu kısırak bana kendimi hatırlatıyor," dedi sessizce. Amanat merakla sordu: "Neden anne?" "Çünkü ben de yavrusunu kaybetmiş bir kısırak gibiydim. Oğlum Musa, yani senin baban, bir kazada hayatını kaybetti. Batma, Musa'nın üniversitede maden mühendisliği okuduğunu anlattı. Musa her yaz yeni giysilerle köye gelir, ailesini ziyaret ederdi. Frunze'de nişanlısı olduğunu söylemiş, sonbaharda onu ailesiyle tanıştıracasına söz vermişti. "Çok yetenekli bir mühendisti," diye devam etti Batma. "Bir gün dağlardan kocaman taşlarla dolu bir çuval getirdi. Taşların değerli madenler ve başka doğal kaynaklar barındırdığını anlattı. Fırsat buldukça dağlara gidip çevreyi araştırırdı."

Musa'nın Trajik Ölümü Musa bir gün ailesine, yüksek bir uçurumun kenarında özel bir maden taşı gördüğünü ve onu almak istediğini söyledi. Nurak ile Batma tehlikeli olduğu için gitmesine karşı çıktılar. Ancak Musa kararından vazgeçmedi. "Bugün gidip bir bakacağım," diyerek aletlerini topladı ve dağlara doğru yola çıktı. O akşam geri dönmedi. Ertesi sabah Nurak köylüleri yardıma çağırdı. Hep birlikte aramaya çıktılar. Sonunda Musa'nın kayalık uçurumdan düşerek hayatını kaybettiğini öğrendiler. Kolhoz başkanı, Musa'nın ölüm haberini Frunze'ye bildiren bir telgraf gönderdi. Batma, gözyaşları içinde o kayaya nasıl beddualar ettiğini hatırlıyordu. Ama ne kadar ağlasa, ne kadar lanet etse de sevgili oğlunu geri getiremezdi.

Musa'nın Cenaze Töreni Musa'nın iş arkadaşlarından birçoğu, onun anısını yaşatmak için Frunze'den köye geldi. Aralarında üç dört genç kadın da vardı. Köylüler bir araya gelerek Musa'yı son kez anmak için bir tören düzenlediler. Genç, yetenekli ve geleceği parlak olan Musa'nın artık aralarında olmayışı herkesi derinden üzüyordu. Ona duydukları sevgi ve saygıyı dile getirirken herkesin yüreği acıyla doluydu. Ardından Musa'yı, hayatını kaybettiği uçurumun dibine defnettiler. Henüz yaşayacak çok şeyi varken hayata veda eden Musa'nın ardından geriye derin bir özlem ve dinmeyen bir acı kaldı. Amanat, bazı büyük çocukların babasının mezarından söz ettiğini duymuştu ama mezarı hiç görmemişti. Babasının nerede yattığını hep merak ediyor, bir gün mezarını bulup başında durmayı umut ediyordu. Batma'nın anlattığına göre, cenaze sırasında Nurak, oğlunu son yolculuğuna uğurlamaya gelen herkese teşekkür etmişti. Acısı yüreğine sığmıyordu. Büyük bir keder içinde, Musa'nın ardında soyunu sürdürecektir bir evlat bırakmadan bu dünyadan ayrılışına yanıyordu. Oğlunun yokluğu, geride kalanların yüreğinde derin bir yara açmıştı.

Musa'nın Ardında Bıraktığı Sır Cenaze töreninden sonra Batma, Musa'nın mezarına yeniden gitti. Mezarı başında ağlayarak duran genç bir kadın gördü. Kadın kendisini Altınay olarak tanıttı. Musa'nın yeni evlendiği eşi idi. Daha yeni evlenmişlerdi. Düğünlerini, Musa'nın ailesiyle birlikte Frunze'den dönmesinden sonraya bırakmışlardı. Altınay, hamile olduğunu da söyledi. Bunu öğrenen Nurak ile Batma, doğumdan sonra bebeği kendilerine getirmesini istediler. Batma, Altınay'a şefkatle bakarak şöyle dedi: "Sen daha çok gençsin, Altınay. Önünde yaşayacağın uzun bir hayat var. Yeniden mutlu olmaya, kendi yuvanı kurmaya hakkın var. Senden tek isteğimiz, bebeği doğduktan sonra bize getirmen. Onu kendi evladımız gibi büyütür, sevgimizi ondan esirgemeyiz."

Amanat'ın Gerçek Annesini Öğrenmesi Köylüler kısa süre içinde Altınay'nin kim olduğunu öğrendiler ve ona başsağlığı dilemek için geldiler. Bir süre sonra Altınay, üniversitedeki son sınıfını tamamlamak üzere şehre döndü. Amanat gerçeği öğrendiğinde bunu kabul etmek istemedi. "Hayır, benim annem sensin! Bana yalan söyleme. Senden başka anne istemiyorum. Hayır, Altınay!" diye karşı çıktı. Ardından Batma'ya sarılıp onu öptü. Ona ne kadar bağlı olduğunu, sevgisini her hareketiyle belli ediyordu. Batma, tayını kabul etmeyen kısırağı gösterdi. Amanat hemen şöyle dedi: "Bu kısrağ da Altınay gibi. Kendi yavrusunu istemedi." Batma, Altınay'ı savunmaya çalıştı: "Seni dünyaya getiren o, oğlum. O zamanlar çok gençti. Üstelik elinden başka bir şey gelmiyordu." Bunları anlatmak Batma'ya da çok ağır geliyordu. Konuşmasını sürdürmekte zorlandığı sırada birkaç çocuk gelip Amanat'ı oyuna çağırırdı. Böylece bu acı konuşma sona erdi.

Altınay'ın Annelik Hikâyesi ve Mektuplar

Altınay'nin Mücadelesi ve Umudu Musa'nın ölümünün ardından yaşadığı derin üzüntü nedeniyle Altınay hastaneye kaldırılmıştı. Kalbinde bir rahatsızlık vardı. Doktorlar, aşırı stresin bebeğini kaybetmesine yol açabileceği konusunda onu uyarmışlardı. Bu yüzden sağlığına çok dikkat etmesi gerekiyordu. Altınay, Nurak ile Batma'ya mektuplar yazmaya devam ediyordu. Onlardan da kendisine sevgi dolu mektuplar geliyor, ayrıca hediyeler gönderiliyordu. Altınay bursla okuyordu ve ona destek olacak başka kimsesi yoktu. Bütün gücüyle eğitimini tamamlamaya çalışıyor, zamanının büyük bölümünü üniversite kütüphanesinde geçiriyordu. Doğumuna kısa bir süre kala tezini başarıyla savundu. Yurttaki arkadaşları da ellerinden geldiğince ona yardımcı oluyordu. Hocaları kendisini tebrik edip doğumunun kolay geçmesini dilediklerinde Altınay gözyaşlarını tutamadı. O an, yaşadığı onca acıya rağmen hayatın devam ettiğini ve önünde hâlâ yeni umutların bulunduğunu hissetti.

Bir Annenin Zor Kararı Doğumdan sonra Altınay, kucağına aldığı oğlunun yüzüne dikkatle bakarak Musa'ya benzeyen bir yanını bulmaya çalıştı. Ancak kendisi hâlâ çok güçsüzdü ve bebeğini emziremiyordu. Doğumdan sonra bir buçuk ay daha hastanede kaldı. Hem toparlanmaya hem de kalbindeki rahatsızlıkla mücadele etmeye çalışıyordu. Sonunda doktoru, artık taburcu olabileceğini söyledi. Ancak Altınay'ın bebeğine tek başına bakabilecek kadar güçlenmediğini de belirtti. Kalbindeki rahatsızlık bunu zorlaştırıyordu; üstelik sütü de gelmiyordu. Altınay, çaresizce de olsa durumu kabullenmek zorunda kaldı. Oğlunu, Musa'dan geriye bir evlat kalmasını özlemlerle bekleyen dedesiyle ninesine götürmeyi önerdi. Doktorlar da bebeğin yeterli besin alması ve iyi bakılması için bunun en doğru karar olacağını düşündüler.

Bebeğin Köye Götürülmesi Altınay, arkadaşı Goyana'yla birlikte bebeği alıp köye doğru yola çıktı. Ancak yol dağlara doğru yükseldikçe Altınay nefes almakta zorlanmaya başladı. Durumu kötüleşince doktor yardımına ihtiyaç duydu ve yolun yarısında kalmak zorunda kaldı. Goyana ise bebeği alıp köye doğru yoluna devam etti. Nurak ile Batma o sırada atlarını otlatmak için yayladaydı. Goyana köye vardığında, yaşlı çiftin misafirlğe gittiğini öğrendi. Bebeği gören köylüler, Goyana'yı Musa'nın eşi sandılar. Bir süre sonra bebek ağlamaya başladı. Köy kadınlarından biri Goyana'dan bebeği emzirmesini istedi ama Goyana bunu kabul etmedi. Nurak ile Batma'yı bulamayınca, onların dönmesini beklemekten başka çaresi kalmadı.

Nurak ile Batma'nın Hayal Kırıklığı Nurak ile Batma misafirlikten döndüklerinde köylüler onlara, Altınay'nin bebeği bırakıp şehre döndüğünü anlattılar. Üstelik bebeği emzirmediği gitmişti. Nurak buna çok öfkelenildi. Altınay'nin torunlarını kendilerine getirip onlarla görüşmeden geri dönmesini bir türlü kabullenemiyordu. Ona göre Altınay bebeği bizzat getirmeli ve kendileriyle de görüşmeliydi. Batma ise Altınay'ı savunuyordu. Genç kadının böyle davranmasının mutlaka bir nedeni olduğuna inanıyordu. Altınay hâlâ hastaydı. Durumunu açıklayan ve bebeği köye getiren kişinin arkadaşı Goyana olduğunu belirten bir mektup

yazdı. Üniversitenin jeoloji bölümünden mezun olmuştu ama kalbindeki rahatsızlık yüzünden dağlarda çalışarak jeologluk yapamıyordu.

Mektuplar Nurak, Altınay'nın açıklamasına inanmadı. Onun henüz genç olduğunu düşünüyor, dağlarda çalışmak istemediği için böyle davrandığını varsayıyordu. Mektubunu inandırıcı bulmadığından cevap vermemeye karar verdi. Altınay ise oğlunu emanet ettiği Nurak ile Batma'dan haber bekliyordu. Yanıt gelmeyince üç mektup daha yazdı ama hiçbirine cevap alamadı. Zaman geçtikçe bu sessizlik onu derinden yaraladı. İçtenlikle yazdığı mektuplara neden karşılık verilmediğini anlayamıyor, Nurak ile Batma'nın kendisini neden görmezden geldiğine üzülüyordu.

Babasının Mezarı Başında Gerçeği Kabullenmek

Amanat'ın Gönlündeki Anne Amanat, Altınay'nın kendisini neden terk ettiğini anlamakta zorlanıyordu. Gerçek annesi olduğu hâlde neden onu Frunze'de yanında büyütmemişti? Neden başka bir aileye bırakmıştı? Bu sorular yüzünden Altınay'yi annesi olarak benimseyemiyordu. Onun gözünde gerçek annesi, kendisini büyüten ve sevgisini esirgemeyen Batma'ydı. Bir gün Nurak'tan babası Musa'nın mezarını göstermesini istedi. Nurak bu isteğini kabul etti. Batma da yolculuk için yiyecek hazırladı. Mezarı ziyaret etmek üzere dört kadın ve iki erkek birlikte yola çıktı.

Musa'nın Mezarı Başında Mezara ulaştıklarında Amanat, babasının kabrine toprak koymak istedi. Bu, ölenleri anmak ve onlara saygı göstermek için sürdürülen eski bir Kırgız Müslüman geleneğiydi. Nurak mezarın başında dua etmeye başladı. Batma ise gözlerini, sevgili oğlunun düştüğü uçuruma çevirmiş, ağıtını söylüyordu. Sesi giderek kederle ağırlaşıyordu. Karısının acısına daha fazla dayanamayan Nurak onu susturmaya çalıştı. Ancak yanlarındaki kadınlar araya girdi: "Bırakın ağlasın. İçinde biriktirdiği acıyı döksün, rahatlasın." Batma ağıtını bitirene kadar söylemeyi sürdürdü. Ardından Nurak yeniden dua ederek ölen oğlu için huzur diledi.

Yetim Olduğunu Anlamak Amanat mezar taşının üzerindeki yazıyı okudu: Nurakov Musa. Babasının adını, belleğine kazımak istemesine birkaç kez tekrarladı. Sonra yanında getirdiği çiçekleri mezarın üzerine bıraktı. Artık gerçeği daha iyi anlıyordu: O bir yetimdi. Fakat dünyada yapayalnız değildi. Baba diye seslendiği Nurak, anne diye seslendiği Batma yanındaydı. O günden sonra yaramazlık yapmamaya, elinden geldiğince Nurak ile Batma'ya yardım etmeye çalıştı. Ancak Nurak onun fazla sorumluluk üstlenmesini istemiyordu. "Çocuğu ev işlerine boğma," diye Batma'yı uyardı. "Daha o bir çocuk."

Amanat'ın Önünde Açılan Yeni Yol

Amanat İçin Daha İyi Bir Gelecek Amanat, kolhozun yatılı okulunda okuyordu. Nurak ile Batma ise yılın çoğunu yayladaki çiftliklerinde geçiriyordu. Nurak zamanla torununun şehirdeki bir yatılı okula gitmesinin daha iyi olacağını düşünmeye başladı. Böylece daha iyi eğitim alabilecek, sinemaya, tiyatroya ve spor karşılaşmalarına gidebilecekti. Köydeki okulda Amanat'ın dünyası yaylayla ve Batma'nın hüznüyle ağıtlarıyla sınırlı kalıyordu. Nurak onun daha fazlasını görmesini, önünde yeni yollar açılmasını istiyordu. Bu nedenle bir gün yetkililerle görüşüp Amanat'ın Frunze'deki bir yatılı okula yerleştirilmesi için yardım istemeye karar verdi.

Frunze'ye Açılan Yol Bir gün Dalbay adında bir adam, kolhoz başkanından getirdiği mektupla yaylaya geldi. Mektupta Amanat'ın ilçede düzenlenecek müzik festivaline katılması isteniyordu. İyi bir performans sergilerse başkent Frunze'deki festivale gönderilecekti. Nurak bu fırsatı değerlendirmeye karar verdi. Kolhoz başkanıyla görüşerek, kendisiyle Batma bütün yıl yaylada kaldıkları için Amanat'ın şehirdeki yatılı okullardan birine yerleştirilmesini de rica edecekti. Amanat ise evden ayrılma düşüncesinden tedirgindi. "Şehirde kaybolabilirim," dedi. "Oraya büyüdüğüm zaman gitmek istiyorum." Batma onu sakinleştirmeye çalıştı: "Güzel bir geleceğin olmalı, yavrum. Seni ziyarete uçakla geliriz; yolculuk yalnızca bir saat sürer. Şehre gitmelisin. Baban da orada okumuştur."

Şehre Doğru İlk Adım Amanat, Nurak ve Dalbay yayladan ayrılıp kolhoz başkanının evine gittiler. Nurak, torununun şehirde bir yatılı okula yerleştirilmesi konusunu açtı. Başkan, Amanat'ın kaydının yapılmasına yardımcı olmayı kabul etti. Bu işin ardından Nurak, Amanat'ın ilçedeki kültür festivaline katılmasına da razı

oldu. O gece Amanat'la konuşarak onu rahatlatmıştı. Kendisiyle Batma'nın şehirde onu ziyaret edeceklerini söyledi; iyi davranmasını ve derslerine sıkı çalışmasını öğütledi. Ertesi gün festival için bir grup insan ilçeye doğru yola çıktı. Aralarında Amanat da vardı. Yanında Nurak ile Batma'nın umutlarını taşıyor, hayatında yeni bir dönemin kapısını aralıyordu.

İlçe Festivalindeki Performansı Amanat, ilçe festivalinde *kuu* adı verilen geleneksel komuz ezgilerini çaldı. Jüri ondan üç ayrı ezgi çalmasını istedi. Ancak alkışların yeterince coşkulu olmadığını görünce ulusal festivale seçilmediğini düşündü. Hayal kırıklığına uğrayarak oradan kaçtı ve dükkânları dolaşip birkaç kitap satın aldı. Bir süre sonra birisi onu buldu. "Seni her yerde arıyoruz! Nereye kayboldun?" dedi. Amanat geri dönmeyi reddetti. Bu sırada yanına iyi kalpli bir adam yaklaştı ve evini özleyip özlemediğini sordu. Adamın adı Culus Şerov'du. ; ilçede tanınan bir şarkıcı ve oyuncuydu.

Başkente Doğru Yolculuk Amanat, kolhozundan festivalde bu kadar yüksek değerlendirme alan tek katılımcı olmuştu. Culus Şerov, ona komuz çalarken dikkat etmesi gereken bazı incelikleri öğretmeyi önerdi. Amanat, Culus'un kullandığı "teknik" sözcüğünü anlamayınca Culus bunu daha açık anlattı: Düzgün oturmak, dinleyicilerin dikkatini çekmek, çalarken onlara bakmak ve müziği etkileyici biçimde sunmak gerekiyordu. Culus, Amanat'a bunlarla ilgili birkaç yararlı ipucu verdi. Daha sonra ilçe kültür müdürlüğü, Frunze'de sahneye çıkacak şarkıcılar için özel giysiler sipariş etti. Sonunda Amanat ve diğer katılımcılar başkente doğru yola çıktılar. Yaylalardan uzakta, onları yepyeni bir deneyim bekliyordu.

Başkente İlk Başarı ve Geçmişten Gelen Ses

Frunze'yle İlk Karşılaşma İlden gelen elli kişilik grup Frunze'ye ulaştı. Katılımcılar otellere yerleştirildi; Amanat ile Culus Şerov da Ala-Too Oteli'nde kaldı. Amanat başkentin güzel caddelerini, yemyeşil bahçelerini ve parklarını görmekten hoşlanıyordu. Yine de tek başına dışarı çıkmaya cesaret edemiyordu; kaybolmaktan korkuyordu.

Babasının okuduğu üniversiteyi görmek istiyordu. Ayrıca Frunze'deki, derslerin Kırgızca işlendiği iki okuldan biri olan 5 numaralı okulu da merak ediyordu. Bu yerleri kendisine Culus Şerov'nun gezdirebileceğini düşündü.

Konser Gecesi Nihayet konser günü geldi. Sunucu, "Amanat Nurakov, komuzuyla Maş Botoy ezgisini seslendirecek," diye anons etti. Amanat sahneye çıktı ve Culus'un öğrettiği teknikleri uygulayarak geleneksel ezgiyi çalmaya başladı. Doğru oturması, dinleyicilerin ilgisini çekmesi ve çalarken onlara bakması gerektiğini hatırlıyordu.

Performansını bitirdiğinde Junus yanına gelip ona sınıksız sarıldı. "Aferin! Çok iyi çaldın, oğlum!" dedi. Amanat da ona sarıldı. Kendisine müziği daha iyi icra etmeyi öğreten bu adamdan böylesine içten bir övgü almak onu çok mutlu etmişti.

Ödül ve Radyodan Gelen Konuk Amanat ödül olarak bir radyo kazandı. Aklına ilk gelen, radyoyu yayladaki anne ve babası Nurak ile Batma'ya götürmek oldu. Böylece onlar da hayvanları otlatırken radyo dinleyebileceklerdi. Bu sırada otel odasındaki telefon durmadan çalıyordu. Radyo istasyonundan bir kadın ona ulaşmaya çalışıyordu. Sonunda otele gelip Amanat'ın komuz çalmasını ve Batma'dan öğrendiği halk ezgilerini söylemesini kaydetti. Kadın kendisini Aliya olarak tanıttı ve Amanat'a adını kimin koyduğunu sordu. Amanat bütün hikâyesini anlatmak istemediği için yalnızca "Bilmiyorum," dedi. Ardından Batma'nın hüznü ağıtını söylemeye başladı. Aliya onu dinlerken gözyaşlarını tutamadı.

Bir Anne Oğluya Karşılaşıyor Aliya aslında Amanat'ın öz annesi Altynay'di. Daha sonra jeolog ve ünlü şair Bakir Temirov'la evlenmişti. Bakir, Altynay'yi sık sık Amanat'ı ziyaret etmeye ve oğlunun nasıl büyüdüğünü görmeye teşvik ediyordu. Ancak Altynay her defasında tereddüt ediyordu. Festivalde Amanat'ı gördüğünde onun ne kadar akıllı olduğunu fark etmişti. Amanat, babasının okuduğu üniversiteyi ve 5 numaralı yatılı okulu görmek istediğini anlatmıştı. Altynay de çocuğun yeteneğinden etkilenecek onu otele ziyaret etmeye karar verdi. Amanat'la konuşurken kalindeki rahatsızlık yeniden kendini gösterdi. Çocuğun onun sıkıntısını fark etmesi üzerine Amanat annesine su getirdi. Biraz toparlandıktan sonra Altynay, görmek istediği okulu ve üniversiteyi ona gezdirip gezdiremeyeceğini sordu.

Babasının Okuduğu Üniversitede Culus Şerov otele döndüğünde Amanat, Aliya'nın kendisini ziyaret ettiğini ve babası Musa'nın okuduğu üniversiteyle okulu gezdirmeyi teklif ettiğini anlattı. Culus, Bakir Temirov'un yakın arkadaşı olduğunu söyledi. Amanat, Bakir'in bazı şiirlerini okumuştı. Culus da kendi ezgilerinden bazılarının sözlerini Bakir'in yazdığını açıkladı. Ertesi gün Aliya geç geldi. Amanat onu uzun süre beklemek zorunda kaldı. Sonunda birlikte, Musa ile Altynay'nın okuduğu üniversitenin bölümüne gittiler. Ancak Altynay gerçeği açıklamaya cesaret edemedi. Amanat ona kendisinin de burada okuyup okumadığını sordu. Aliya evet dedi. Ardından, "Babanı tanıyor musun?" diye sordu. Amanat, babasının kendisi doğmadan önce öldüğünü söyledi. Annesini sorduğunda ise şu yanıtı verdi: "Benim bir tek annem var. Adı Batma. Başka bir anne tanımıyorum." Altynay'nın (Aliya'nın) kalbi yeniden sızladı. O gün yatılı okulu gezmeye gidemediler.

Anneyle Karşılaşma ve Yeniden Bir Aile Olmak

Amanat'a Müjdeli Haber Ertesi gün Altynay, Amanat'ı yatılı okula götürdü ve müdürle görüştü. Burada, Amanat'ın belgelerinin Eğitim Bakanlığına geri gönderildiğini öğrendi. Amanat büyük bir hayal kırıklığı yaşadı. Aliya'yla tanışmasının kendisine uğursuzluk getirdiğini düşünmeye başladı. Otele döndüğünde uyuyakaldı. Bir süre sonra biri onu uyandırdı. Karşısında Culus abi, Aliya ve Bakir Temirov vardı. Ona müzik yatılı okuluna kabul edildiğini söylediler. Ardından Amanat'tan "Müjdem i isterim!" dediler. Amanat verecek hiçbir şey olmadığını söyledi. Bakir gülümseyerek komuz çalmasını yeterli olacağını belirtti. Amanat komuzunu çaldı. Sonra sofrayı kurup birlikte yemek yediler. Yemek sırasında Amanat bilim insanı olmak istediğini söyledi ama müzik okuluna giderse bu hayalini gerçekleştiremeyeceğinden korkuyordu. Altynay ona matematik, fizik, kimya ve diğer derslerin de okutulduğunu anlattı. Bunu duyunca Amanat'ın iç i rahatladı.

Amanat'ın Gerçeği Öğrenmesi Amanat, Altynay ile Bakir'in evinde kalıyordu. Bir gün, okul başlamadan önce, anne ve baba diye seslendiği Nurak ile Batma'yı ziyaret edip edemeyeceğini Altynay ile Bakir'e sordu. Bakir, "Akşam bunu konuşalım," diye yanıt verdi. Amanat dışarı çıkıp oynamaya gitti. Altynay eve döndüğünde onu bir odaya götürdü. Amanat odada, babası Musa ile Altynay'nın birlikte çekilmiş bir portresini gördü. "Babamı tanıyor muydun?" diye sordu. "Evet, tanıyordum," dedi Altynay. "Resimdeki sen misin?" "Evet." Amanat, portredeki isimleri okudu: Musa ve Altynay. Sonra Aliya diye bildiği kadına dönüp sordu: "Beni bırakıp giden Altynay sen misin?"

Anne ile Oğlun Kavuşması Altynay ağlamaya başladı; kalbindeki ağrı yeniden kendini hissettirdi. Amanat, onu kendisini emzirmeden bırakıp gittiği için suçladı. Altynay, bebeği köye götüren kişinin kendisi değil, arkadaşı olduğunu anlattı. Amanat açıklamayı dinledikten sonra annesini suçlamayı bıraktı. Altynay oğluna sarıldı; Amanat da ona sarıldı. Bakir içeri girdiğinde ikisinin özel bir konuşma yaptığını anladı. Gözleri yaşlarla doluydu. Aralarında çok derin, duygusal bir şey yaşandığını fark etti. Daha sonra Amanat, Altynay ve Bakir köye giderek Nurak ile Batma'yı ziyaret ettiler. Yaşlı çift onları sevinçle karşıladı. Hep birlikte Musa'nın mezarına gittiler. Nurak burada Altynay'yi başışladı.

Yeniden Bir Aile Olmak Musa'nın mezarının başında aile, onları birbirinden ayıran acı olayları hatırladı. Artık geçmişteki yanlış anlaşılmalari geride bırakmaya ve bir aile olarak yaşamaya hazır dılar. Amanat, babasının ölümüne neden olan kayayı almak için uçurumun tepesine çıkıp çıkamayacaklarını sordu. Bakir ise buna izin vermedi. "Hayır, oğlum. Oraya gitmene izin veremeyiz," dedi. Hepsi Musa'nın hayatına mal olan o kazayı hatırlıyordu. Bir kez daha benzer bir acı yaşamak istemiyorlardı. Bundan böyle tek bir aile olarak yaşamaya, geçmişin kederini geride bırakıp ortak bir geleceğe umutla bakmaya karar verdiler.

KARAKTER ANALIZI

Amanat

Amanat, Nurak ve Batma'nın yanında büyür ve onları anne babası olarak kabul eder. Ailesinin geçmişi hakkında öğrendikleri, kendisini ve yakınlarını nasıl tanıdığını değıştirir. Altynay'nın gerçek annesi olduğunu öğrendiğinde, onu hemen benimseyemez; çünkü annelik sevgisini yıllardır Batma'yla kurduğı bağ üzerinden tanımıştır. Babası Musa'nın geçmişini merak etmesi de kendi kimliğini anlama isteğiyle

bağlantılıdır. Komuz çalmaya duyduğu ilgi, onun duygularını ifade etmesine yardımcı olur. Amanat'ın yaşadıkları, aile sevgisiyle biyolojik bağların her zaman aynı anlama gelmediğini ortaya koyar.

Meraklı Amanat, ailesinin geçmişinde yaşananları öğrenmek için sorular sorar. Özellikle babası Musa'nın hayatını ve kendi ailesinin geçmişini merak etmesi, kim olduğunu anlama isteğinden kaynaklanır. Öğrendiği bilgiler, çocukluğundan beri doğru kabul ettiği düşünceleri sorgulamasına yol açar. Altynay'nin gerçek annesi olduğunu öğrenmesi de bu sürecin önemli bir parçasıdır. Amanat, geçmişiyile ilgili gerçekleri anlamaya çalışırken yalnızca başkalarının anlattıklarıyla yetinmez; öğrendiklerini kendi deneyimleriyle bağdaştırmaya uğraşır. Merakı, ailesiyile ilgili olayları anlamlandırmasına yardımcı olurken bazı gerçekleri kabullenmesini de zorlaştırır.

Duyarlı Amanat, ailesindeki insanların yaşadığı acılardan etkilenir. Batma'nın ağıtları, geçmişte yaşanan kayıpları anlamasında önemli bir yer tutar. Müziğe duyduğu ilgi de hislerini ifade etmesini sağlar. Altynay'nin gerçek annesi olduğunu öğrendiğinde yaşadığı karmaşa, iki kadınla kurduğu bağın farklı biçimlerde gelişmesinden kaynaklanır. Batma'yı annesi olarak bildiği için Altynay'yle yakınlaşmakta zorlanır. Bu durum, Amanat'ın geçmişi öğrenirken yalnızca yeni bilgilerle değil, kendi duygularıyla da yüzleştiğini gösterir.

Yetenekli Amanat'ın komuz çalmaya duyduğu ilgi, müziğin hayatındaki yerini ortaya koyar. Çalgıyı öğrenmek için çaba gösterir ve müzik aracılığıyla duygularını ifade eder. Ancak müzik alanındaki deneyimleri her zaman istediği gibi ilerlemez; yaşadığı hayal kırıklıkları zaman zaman kendine olan güvenini etkiler. Buna rağmen müzikten uzaklaşmaması, bu uğraşın onun için ne kadar önemli olduğunu gösterir. Komuz, Amanat'ın yalnızca yeteneklerini geliştirdiği bir araç değil, aynı zamanda ailesinin kültürel geçmişiyle bağ kurmasını sağlayan bir unsurdur.

Sadık Amanat, kendisini büyüten Nurak ve Batma'ya derin bir bağlılık duyar. Çocukluğundan beri onların sevgisini gördüğü için Batma'yı annesi olarak kabul eder. Altynay'nin gerçek annesi olduğunu öğrenmesi, bu bağı bir anda ortadan kaldırmaz. Amanat için annelik, yalnızca biyolojik yakınlıkla değil, birlikte geçirilen yıllarla ve gösterilen sevgiyle de ilişkilidir. Bu nedenle Altynay'yle kuracağı ilişkiyi anlaması zaman alır. Batma'ya duyduğu bağlılık, onun geçmişte yaşadığı aile deneyimlerinin ne kadar güçlü olduğunu gösterir.

Azimli Amanat, müzikle ilgilenirken kendisini geliştirmek için çaba gösterir. Komuz çalmayı öğrenmesi ve bu ilgisini sürdürmesi, zorluklarla karşılaştığında hemen vazgeçmediğini gösterir. Başarısızlıklar ve hayal kırıklıkları onu etkilese de müzikle bağını korur. Ailesinin geçmişini öğrenirken de anlamakta zorlandığı olaylarla karşılaşır. Her şeyi hemen kabullenemese bile zamanla öğrendiklerini yeniden değerlendirmeye başlar. Amanat'ın azmi, hem müzik alanında ilerleme isteğinde hem de kendi geçmişini anlamak için gösterdiği çabada görülür.

Nurak

Nurak, Musa'nın ölümünden sonra ailesinin sorumluluğunu üstlenir ve Amanat'ın büyümesi için çaba gösterir. Torununa duyduğu sevgi, onun geleceğini koruma isteğinde açıkça görülür. Ancak oğlunu kaybetmenin yarattığı acı, özellikle Altynay'ye karşı tutumunu etkiler. Geçmişte yaşananları kendi bakış açısından değerlendirmesi, zaman zaman başka insanların durumunu anlamasını zorlaştırır. Nurak'ın karakterinde aileye bağlılık ve koruma isteği kadar kırgınlık ve inatçılık da önemli yer tutar. Altynay'ye karşı tutumunun değişmesi, geçmişteki düşüncelerini yeniden değerlendirebildiğini gösterir.

Koruyucu Nurak, Amanat'ın güvenli bir ortamda büyümesini ve geleceğinin iyi olmasını ister. Torunun bakımını üstlenmesi ve onun yetişmesiyle ilgilenmesi, bu sorumluluğu ne kadar önemseydiğini gösterir. Ancak Amanat'ı koruma isteği, aile geçmişiyle ilgili konularda bazen katı davranmasına neden olur. Altynay hakkında kendi düşüncelerine bağlı kalması, Amanat'ın gerçekleri öğrenmesini zorlaştırabilir. Nurak'ın koruyuculuğu, sevgisinin güçlü bir yönü olsa da torunun kendi kararlarını verebilmesine her zaman yeterince alan bırakmaz.

Sorumlu Musa'nın ölümünden sonra Amanat'ın bakımını üstlenen Nurak, ailesinin yükünü taşımaya devam eder. Torununun yetişmesi ve geleceği için çalışırken kendi acısıyla da baş etmek zorundadır. Amanat'a sağladığı destek, aileye karşı sorumluluklarını ciddiye aldığını gösterir. Ancak Altynay hakkında verdiği kararlar, sorumluluk duygusunun her zaman doğru değerlendirmelerle sonuçlanmadığını ortaya koyar. Geçmişte yaşadığı kırılganlıklar, olaylara daha geniş bir açıdan bakmasını güçleştirir.

İnatçı Nurak, Musa'nın ölümüyle ilgili acısını uzun süre içinde taşır ve Altynay'ye karşı geliştirdiği düşünceleri değiştirmekte zorlanır. Kendi değerlendirmesine bağlı kalması, Altynay'nin yaşadıklarını anlamasını geciktirir. Bu tutum, aile üyeleri arasındaki anlaşmazlıkların devam etmesine neden olur. Nurak'ın inatçılığı, ailesini korumak istediği durumlarda bile farklı bir bakış açısını kabul etmesini güçleştirir. Ancak zamanla geçmişteki kırılganlıklarını yeniden değerlendirmesi, düşüncelerinin değişmez olmadığını gösterir.

Duygusal Musa'nın ölümü, Nurak'ın hayatında derin bir iz bırakır. Oğlunu kaybetmenin verdiği acı, aile içindeki ilişkilerine ve özellikle Altynay'ye karşı tutumuna yansır. Batma'nın ağıtları ve geçmişi hatırlatan olaylar, yaşadığı kaybı yeniden hissetmesine neden olur. Nurak'ın sert davranışlarının arkasında yalnızca öfke değil, oğlunun ölümünden sonra taşıdığı üzüntü de bulunur. Duygularının kararlarını etkilemesi, aile içindeki sorunların çözülmesini zorlaştırır.

Affedici Nurak'ın Altynay'ye karşı tutumunu zamanla yeniden değerlendirmesi, geçmişteki kırılganlıkların etkisinden uzaklaşmaya başladığını gösterir. Başlangıçta kendi düşüncelerine bağlı kalsa da Altynay'nin yaşadıklarını anlamaya daha açık hâle gelir. Bu değişim, aile üyelerinin yeniden bir araya gelmesi açısından önemlidir. Geçmişte yaşananları tamamen unutmaya gerekme de bunların gelecekteki ilişkilerini belirlemesine izin vermemeye başlar. Nurak'ın bu tutumu, aile içindeki anlaşmazlıkların zamanla aşılabileceğini gösterir.

Batma

Batma, Amanat'ı büyütürken ona sevgi ve güven verir. Oğlu Musa'nın ölümünden sonra yaşadığı acıya rağmen torununa bakmayı sürdürür. Ağıtları, hem kaybını ifade etmesine hem de aile geçmişini yaşatmasına yardımcı olur. Altynay'ye yaklaşımında anlayışlı davranması, yaşanan olayları yalnızca kendi açısından değerlendirmede gösterir. Batma'nın geleneklerine bağlılığı, özellikle müzikle ilişkisi üzerinden ortaya çıkar. Amanat'ın yetişmesinde önemli rol oynayan Batma, aile bağlarını korumaya çalışırken kendi duygularıyla da baş etmek zorunda kalır.

Şefkatli Batma, Amanat'a bakım sağlamakla kalmaz, onun duygularını da önemser. Torununun sorularını ve endişelerini dikkate alır; aile geçmişiyle ilgili gerçekleri anlaması için zamana ihtiyaç duyduğunu bilir. Altynay'nin ortaya çıkması, Batma'nın Amanat'la kurduğu bağı ortadan kaldırmaz. Bununla birlikte, Altynay'nin anne olarak varlığını da göz ardı etmez. Batma'nın davranışları, Amanat'a duyduğu sevginin sahiplenmekten ibaret olmadığını gösterir.

Merhametli Batma, insanların yaşadığı zorlukları anlamaya çalışır ve olayları değerlendirirken koşulları dikkate alır. Altynay'ye karşı yaklaşımında, onun geçmişte yaşadığı güçlükleri göz önünde bulundurur. Ailedeki anlaşmazlıkları yalnızca suçlama üzerinden ele almaması, merhametli yönünü ortaya koyar. Hayvanların acılarına karşı duyarlı olması da bu özelliğinin başka bir örneğidir. Yavrusunu kaybeden kısırağın durumuna kayıtsız kalmaması, çevresindeki canlıların yaşadığı sıkıntıları fark ettiğini gösterir.

Sabırlı Batma, Amanat'ın aile geçmişiyle ilgili gerçekleri hemen kabullenmesini beklemez. Altynay'yle arasındaki ilişkinin gelişmesi için zamana ihtiyaç olduğunu bilir. Torununun duygularını anlamaya çalışırken ona baskı yapmak yerine destek olmayı sürdürür. Kendi acılarına rağmen Amanat'la ilgilenmesi de sabırlı yönünü ortaya koyar. Batma'nın yaklaşımı, aile içindeki sorunların aceleyle çözülemeyeceğini ve insanların yeni durumlara alışmak için zamana ihtiyaç duyduğunu gösterir.

Geleneklerine bağlı Batma'nın gelenekleriyle kurduğu bağ, özellikle ağıtlar ve müzik aracılığıyla görülür. Söylediği ezgiler, geçmişte yaşanan kayıpları hatırlamasını ve duygularını ifade etmesini sağlar. Bu gelenekler, aile hafızasının korunmasında da önemli yer tutar. Amanat'ın komuz çalmaya ilgi duyması,

müziğin aile yaşamındaki etkisini gösterir. Batma, geleneklerini günlük hayatında sürdürürken bunların torununun yetişmesinde de yer bulmasını sağlar.

Güçlü Batma, oğlu Musa'yı kaybettikten sonra büyük bir acı yaşar; buna rağmen Amanat'ı büyütmeyle devam eder. Kendi üzüntüsünü ağıtlarla ifade ederken torununa sevgi ve destek vermeyi de sürdürür. Onun gücü, hiç üzülmemesinde değil, yaşadığı kayıplara rağmen hayatına devam edebilmesinde görülür. Ailesine karşı sorumluluklarını yerine getirmesi, zor koşullar altında da dayanabildiğini gösterir.

Altynay (Aliya)

Altynay'nin hayatı, eşini kaybetmesi, doğumdan sonra yaşadığı sağlık sorunları ve Amanat'tan ayrı kalmasıyla şekillenir. Oğlundan uzak yaşamak zorunda kalması, onunla arasında yıllarca süren bir mesafe yaratır. Buna rağmen kendi hayatını kurmaya ve eğitimi sürdürmeye çalışır. Amanat'la yeniden karşılaştığında ise yalnızca geçmişte yaşananlarla değil, oğlunun kendisini nasıl karşılayacağıyla da yüzleşir. Altynay'nin yaşadıkları, annelik sevgisinin tek başına yeterli olmadığını; uzun süre ayrı kalan iki insanın yeniden yakınlaşmasının zaman ve karşılıklı anlayış gerektirdiğini gösterir.

Dayanıklı Altynay, eşini kaybetmesinin ve doğumdan sonra yaşadığı sağlık sorunlarının ardından hayatını yeniden kurmaya çalışır. Eğitimi sürdürmesi ve kendi geleceği için çaba göstermesi, karşılaştığı zorluklara rağmen ilerlemek istediğini gösterir. Amanat'tan ayrı kalması da hayatındaki önemli güçlüklerden biridir. Yıllar sonra oğluyla yeniden karşılaştığında geçmişte yaşananların sonuçlarıyla yüzleşmek zorunda kalır. Altynay'nin dayanıklılığı, yaşadığı acıların onu etkilememesinden değil, bu acılara rağmen yaşamını sürdürmeye çalışmasından kaynaklanır.

Sevgi dolu Altynay, Amanat'tan ayrı kaldığı yıllara rağmen oğluyla yeniden yakınlaşmak ister. Onunla vakit geçirme ve hayatında yer edinme çabası, annelik bağına sürdürme isteğini gösterir. Ancak Amanat'ın Batma'yı annesi olarak tanıması, Altynay'nin bu ilişkiye dâhil olmasını zorlaştırır. Oğlunun kendisini hemen kabul etmesini bekleyemez; aralarında kurulmamış olan bağı zamanla geliştirmesi gerekir. Altynay'nin sevgisi, oğluyla yeniden ilişki kurma isteğinde görülürken geçmişte ayrı kalmış olmanın etkileri de bu sürece eşlik eder.

Hassas Altynay, geçmişte yaşadığı kayıplardan ve Amanat'tan ayrı kalmış olmaktan etkilenir. Eşinin ölümü ve doğum sonrasında karşılaştığı sağlık sorunları, hayatını zorlaştırmıştır. Yıllar sonra Amanat'la karşılaştığında oğlunun kendisini kabul edip etmeyeceği konusunda kaygı duyar. Bu kaygı, geçmişte yaşananları anlatmasını ve oğluyla yakınlaşmasını güçleştirebilir. Altynay'nin hassaslığı, ailesiyle kurduğu bağlara verdiği önemde görülür. Ancak geçmişin yarattığı korkular, duygularını açıkça ifade etmesini zorlaştırır.

Pişmanlık duyan Amanat'tan ayrı kalmış olması, Altynay'nin oğluyla yeniden karşılaştığında geçmişte kaçırılan zamanı daha fazla hissetmesine neden olur. Amanat'ın kendisini tanımaması ve Batma'yı annesi olarak görmesi, aralarındaki uzaklığın sonuçlarını ortaya koyar. Altynay, oğlunun hayatında bulunamadığı yılların etkileriyle yüzleşir. Ancak ayrılığın yalnızca kendi isteğiyle gerçekleştiğini söylemek doğru değildir; sağlık sorunları ve içinde bulunduğu koşullar da hayatını etkilemiştir. Geçmişte yaşananları geri alamasa da Amanat'la yeniden bağ kurmak ister.

Umutlu Altynay, Amanat'la yeniden karşılaştıktan sonra aralarındaki ilişkiyi geliştirmeye çalışır. Oğlunun kendisini hemen kabul etmemesi, geçmişte yaşanan ayrılığın etkisini ortaya koyar. Buna rağmen Altynay, onunla yakınlaşma isteğini sürdürür. Nurak ve Batma'yla ilişkilerinin yeniden kurulması da ailedeki eski anlaşmazlıkların ele alınmasına fırsat verir. Altynay'nin umudu, geçmişte yaşananları yok saymak yerine onlarla yüzleşerek oğluyla yeni bir ilişki kurabilmesine dayanır. Bu süreçte sabır ve karşılıklı anlayış önemli yer tutar.

TEMALAR

Toplum

Gelenekler: Kültürel Miras

Amanat eserinde gelenekler ve kültürel miras, Amanat'ın dedesi Nurak ve ninesi Batma ile yaşadığı hayat üzerinden anlatılır. Nurak ve Batma, geleneksel Kırgız yaşamına uygun şekilde yaşarlar. Köyde evleri olsa da yılın çoğunu yaylalarda geçirirler. Amanat da onların yanında büyüyerek Kırgızların geleneklerini, alışkanlıklarını ve doğayla kurdukları ilişkiyi öğrenir.

Nurak, Amanat'a atları, kısırakları, kulunları ve tayları tanıtır. Hayvanların renklerini ve özelliklerini anlatır, onların nasıl doğum yaptığını öğretir. Ayrıca Amanat'a büyüklerle nasıl konuşması ve nasıl davranması gerektiğini, Kırgız kültüründeki saygı kurallarını açıklar. Batma ise geleneksel yemekleri pişirir, şarkılar ve komuz ezgileri söyler, masallar anlatır. Amanat'ın çocukluğundan hatırladığı, yarısı ağıt, yarısı beşik şarkısı olan ezgi de bu kültürel mirasın önemli bir parçasıdır. Amanat bu ezgiyi komuzuyla çaldığında Nurak çok duygulanır. Bu sahne, müziğin aile hatıralarını ve gelenekleri kuşaktan kuşağa taşıdığını gösterir.

Yaylalarda geçirdiği zaman, Amanat'ın doğayla bağ kurmasını da sağlar. Dedesi ve ninesi ona doğayı sevmeyi, hayvanlara özen göstermeyi ve çevresini korumayı öğretir. Ayrıca çocuk yetiştirirken uyulan geleneksel kuralları ve tabuları da öğrenir. Böylece kültürel miras yalnızca şarkılar ve yemeklerden ibaret kalmaz; günlük yaşamda, davranışlarda ve doğaya karşı sorumlulukta da kendini gösterir.

Amanat'ın babası Musa'nın mezarının yerini öğrenmesi ve dedesini üzmemek için bu bilgiyi ninesine söylememesi gerektiğini düşünmesi, aile bağlarına verdiği önemi gösterir. Daha sonra Musa'nın mezarını ziyaret ettiklerinde Kur'an okunması ve kurban kesilmesi, ailenin dinî geleneklerini yansıtır. Bu sahne, geleneklerin yalnızca günlük yaşamda değil, ölüm ve anma törenlerinde de önemli bir yer tuttuğunu gösterir.

Eserde yazar, Amanat'ın kimliğinin ailesinden öğrendiği gelenekler, Kırgız kültürü, doğayla ilişkisi ve dinî değerler aracılığıyla şekillendiğini gösterir. Nurak ile Batma'nın ona aktardığı bilgiler ve alışkanlıklar, Amanat'ın kendi köklerini tanımasına yardımcı olur. Böylece eser, kültürel mirasın geçmişten gelen gelenekleri korumakla kalmayıp genç kuşağın kimliğini ve dünyaya bakışını da şekillendirdiğini anlatır.

Örnek Sahne: Festivale gitmeden önceki gece Amanat ile babası arasında geçen konuşma, Kırgız kültüründe çocuklara öğüt verme ve onları doğru yetiştirme geleneğini gösterir. Babası, Amanat'a şehirde kötü arkadaşlar edinmemesini ve derslerine iyi çalışmasını söyler. Bu konuşma, büyüklerin çocuklarına yol göstermesinin ve onların geleceği için sorumluluk duymasının önemini ortaya koyar. Amanat da dedesi Nurak ile ninesi Batma'yı çok sever. Festivalden aldığı radyoyu köye götürürken onu dedesi ve ninesi için düşündüğünü görürüz. Onları mutlu etmek istemesi, yaşlılara ve aile büyüklerine sevgi ve saygı göstermenin Kırgız kültüründeki yerini yansıtır. Bu sahneler aracılığıyla yazar, geleneklerin yalnızca şarkılar, yemekler ve törenlerle değil, aile içindeki öğütler, sevgi ve büyüklerle duyulan saygıyla da yaşatıldığını gösterir.

Eğitim: Kişisel Gelişim

Nurak ile Batma, birçok Kırgız ailesi gibi, ellerinde yalnızca bir inekleri olsa bile onu satarak çocuklarını okutmak isterler. Onlar için çocuklarının eğitim alması, daha iyi bir hayat kurabilmeleri demektir. Tek oğulları Musa'yı Frunze'deki okula göndermiş olmaktan ve onun mühendis olmasından büyük gurur duyarlar. Ancak Musa'nın maden ararken uçurumdan düşerek ölmesiyle gelecek için kurdukları umutlar yarım kalır. Buna rağmen Amanat'ın da iyi bir eğitim almasını isterler. Onun kendi ayakları üzerinde durmasını ve kendine güzel bir gelecek kurmasını önemserler.

Amanat da öğrenmeye meraklıdır ve bilim insanı olmayı hayal eder. Babası Musa'nın okuduğu üniversiteyi merak etmesi, onun için eğitimin yalnızca bir meslek sahibi olmak anlamına gelmediğini gösterir. Amanat, babasının hayatını daha yakından tanımak ve onun izinden gitmek de ister. Böylece eğitim, onun hem geleceğe dair hayallerinin hem de babasıyla kurmaya çalıştığı bağın bir parçası olur.

Amanat'ın komuz çalmadaki yeteneği de ona yeni fırsatlar sunar. Kolhozda şarkı söyleyenler arasından ilçe merkezine seçilen tek kişi Amanat olur. Bu, onun yeteneğinin başkaları tarafından da fark edildiğini gösterir. Ancak ilçe merkezindeki gösteride komuz çaldığında beklediği kadar alkış alamaz. İnsanların kendisini beğenmediğini ve bu yüzden seçilmediğini düşünerek üzülür. Henüz ilkökul öğrencisi

olan Amanat, bu durumu kabullenmekte zorlanır. Daha sonra bir kitapçıya girip birkaç kitap satın alır. Bu olay, onun müziğe olduğu kadar öğrenmeye de meraklı olduğunu gösterir. Gösteride hayal kırıklığı yaşamasına rağmen kitaplara yönelmesi, kendisini geliştirmek istediğini ortaya koyar.

Amanat, Frunze'deki yatılı okula gitmeyi ve yeteneğini geliştirmeyi umar. Ancak başvuru belgelerinin Eğitim Bakanlığına geri gönderildiğini öğrendiğinde bir kez daha hayal kırıklığı yaşar. Hatta Aliya ile tanışmasının kendisine uğursuzluk getirdiğini düşünmeye başlar. Bu olaylar, Amanat'ın küçük yaşına rağmen hayalleri için çabaladığını, fakat istediği sonuçları alamadığında umutsuzluğa kapılabildiğini gösterir.

Nurak ile Batma, Amanat'ın geleceği için büyük bir fedakârlık yaparlar. Yaylalarda yaşamının onun öğrenme ve gelişme imkânlarını sınırladığını düşünürler. Amanat'ı yanlarında tutmayı çok isteseler de şehirde eğitim almasının onun için daha iyi olacağını bilirler. Batma, ondan ayrı kalacak olmasına rağmen okula gitmesini destekler. Yıllar önce tek oğulları Musa'yı okutmak için gösterdikleri çabayı şimdi Amanat için de gösterirler. Onların amacı, Amanat'ın yeteneğini geliştirebilmesi, daha fazla şey öğrenmesi ve kendi geleceğini kurabilmesidir.

Eserde bilim ve eğitim teması, Amanat'ın öğrenme isteği, müzik yeteneği ve ailesinin onun geleceği için yaptığı fedakârlıklar üzerinden anlatılır. Yazar, bu olay aracılığıyla çocukların tek bir alana yönelmek zorunda bırakılmamaları, farklı yeteneklerini keşfetmeleri ve hedeflerine ulaşabilmeleri için eğitim fırsatlarından yararlanmaları gerektiğini vurgular. Ayrıca Amanat'ın hayallerini sürdürmesinde Aliya'nın desteği önemli bir rol oynar. Böylece eser, çocukların geleceğini şekillendirmede eğitimin ve onları destekleyen insanların önemini anlatır.

Örnek Sahne: Amanat, Frunze'deki yatılı okula başvurusunun geciktiğini öğrendiğinde cesareti kırılır ve bilim insanı olma hayalini gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğinden şüphe etmeye başlar. Ancak müzik yatılı okuluna kabul edildiğinde Aliya, müzik eğitiminin yanında matematik, fizik ve kimya gibi dersleri de çalışabileceğini söyleyerek onu rahatlatır. Bu sahne, eğitimin gençlere yeni fırsatlar sunarken diğer hayallerinden vazgeçmelerini gerektirmediğini gösterir. Amanat'ın yaşadıkları aracılığıyla yazar, çocukların yeteneklerinin desteklenmesi ve kendi geleceklerini şekillendirebilmeleri için gerekli eğitim ve aile desteğinin sağlanması gerektiği mesajını verir.

İlişkiler

Aile: Dede, Nine ve Torun Sevgisi

Nurak ve Batma, Amanat'ı küçük yaşından itibaren yanlarında büyütürler. Amanat, Batma'ya anne, Nurak'a baba diye seslenir. Onlarla yaşadığı için kendisini onların çocuğu gibi görür. Batma da ona kendi evladı gibi davranır. Amanat'ın çocukluğunda annesinden öğrendiği şarkıyı özlemesi ve Batma'dan bu şarkıyı dinlemek istemesi, aralarındaki yakınlığı gösterir. Şarkının arkasındaki gerçeği öğrendiğinde ise yaşadığı üzüntü, Batma'ya ne kadar bağlı olduğunu anlamamızı sağlar.

Nurak da torununu çok sever ve onun geleceğini düşünür. Amanat'ın daha iyi bir eğitim almasını istediği için Frunze'deki yatılı okula gitmesini destekler. Batma ise torununun evden ayrılmasını istemez; onun çocukluğunu yaşamasını ve biraz daha yanlarında kalmasını ister. İkisinin de amacı Amanat'ın iyiliğidir, ancak bunu farklı şekillerde gösterirler. Nurak onun geleceği için yeni fırsatlar ararken Batma, torunundan ayrı kalma düşüncesiyle üzülür.

Amanat'ın gerçek annesinin Altynay olduğunu öğrenmesi, aile içindeki duyguları daha da karmaşık hâle getirir. Amanat, Altynay'nin kendisini neden bıraktığını anlayamaz ve onu annesi olarak kabul etmek istemez. Çünkü yıllardır yanında olan kişi Batma'dır. Altynay'nin sağlık sorunları yüzünden bebeğine bakamadığını ve onu köye götüren kişinin arkadaşı Goyana olduğunu öğrendiğinde ise annesine karşı düşünceleri değişmeye başlar. Sonunda birbirlerine sarılmaları, yıllardır ayrı kalan anne ile oğlun yeniden yakınlaşmasını sağlar.

Novellada en dokunaklı noktalardan biri, Amanat'ın hayatında hem Batma'nın hem de Altynay'nin yerinin olmasıdır. Batma onu büyüttmüş, Nurak ise ona yol göstermiştir. Altynay de bütün bu yıllar boyunca oğlundan ayrı kalmıştır. Ailenin sonunda birlikte Musa'nın mezarını ziyaret etmesi ve Nurak'ın Altynay'yi bağışlaması, geçmişte yaşanan kırılganlıkların geride bırakılmaya başladığını gösterir. Amanat'ın çevresindeki bu insanlar, farklı acılar yaşamış olsalar da onun için bir araya gelirler.

Örnek Sahne: Amanat'ın Frunze'deki yatılı okula gitme zamanı geldiğinde Batma, torunundan ayrılacağı için üzülür. Onun şehirde daha iyi eğitim almasını ister ama evin onsuz sessiz kalacağını da düşünür. Amanat da ninesinden uzaklaşmak istemez. Çünkü yıllardır onun yanında büyümüş, sevgisini görmüştür. Batma, torununun geleceği için gitmesine razı olur. Ona güzel bir gelecek diler ve şehirde zorlanmasından endişe eder. Nurak da Amanat'ın iyi bir eğitim almasını istediği için bu kararı destekler.

Emanet ve Aile Bağları

Eserde *Amanat* adı, Nurak ve Batma'nın torunlarını ölen oğulları Musa'nın ve gelinleri Altynay'ın emaneti olarak görmelerinden kaynaklanır. Musa'nın dağda geçirdiği kaza sonucunda hayatını kaybetmesinden sonra Amanat, dedesi ve ninesi tarafından büyütülür. Ona bu adı vermeleri, çocuklarını kaybetmenin acısını yaşarken torunlarına sahip çıkma ve oğullarından geriye kalan hatırayı yaşatma isteklerini gösterir. Amanat'ı yalnızca torunları olduğu için değil, oğullarının ve gelinlerinin kendilerine bıraktığı değerli bir emanet olarak gördükleri için sevgiyle yetiştirirler.

Ancak Nurak, Altynay'ın Amanat'ı geride bırakmasını terk edilmek olarak yorumlar ve ona karşı kırgınlık duyar. Amanat da annesinin neden yanında olmadığını anlayamaz ve kendisini büyüten Batma'yı gerçek annesi olarak kabul eder. Böylece emanet kavramı, aile üyeleri arasındaki sevgi kadar ayrılıkları ve yanlış anlamaları da ortaya çıkarır. Nurak ile Batma, Amanat'a bakarak oğullarının hatırasını korurken Altynay'dan uzak kalmaları, ailenin geçmişte yaşadığı acıların devam etmesine neden olur.

Amanat büyüdükçe kendi geçmişini öğrenmeye ve biyolojik annesini tanımaya çalışır. Frunze'de Altynay ile karşılaştığında gerçeği öğrenir ve annesinin yaşadıklarını anlamaya başlar. Altynay'ın Nurak ve Batma'yı ziyaret etmesi, Nurak'ın onu affetmesi ve ailenin yeniden bir araya gelmesi, yıllardır korunan emanetin aile üyelerini yeniden birbirine bağladığını gösterir.

Sonuç olarak eser, *emanet* kavramını Amanat'ın yaşamı üzerinden somutlaştırır. Nurak ve Batma'nın torunlarına sahip çıkması, Altynay'ın oğluyla yeniden bağ kurması ve ailenin geçmişteki kırgınlıkları aşması, sevginin ve sorumluluğun kuşaklar boyunca devam ettiğini gösterir.

Örnek Sahne: Aliya, yani Amanat'ın biyolojik annesi Altynay, otelde Amanat'ın komuzla çaldığı ezgileri ve söylediği şarkıları radyoda yayımlamak üzere kaydeder. Bu sırada Amanat'a adını kimin verdiğini sorar. Ancak Amanat, çocuk olmasına rağmen kendi geçmişini tanımadığı birine anlatmak istemez ve sırrını açığa vurmaz.

Bir süre sonra Amanat, ninesi Batma'nın kendisine öğrettiği, yarısı ağıt, yarısı ninni olan şarkıyı komuzuyla çalıp söyler. Şarkıyı dinleyen Aliya derinden etkilenir, gözyaşlarına hâkim olamaz. Duygularının yoğunluğu nedeniyle kalbi kötüleşir ve nefesi kesilir.

Amanat, Aliya'nın rahatsızlandığını görünce hemen ona su getirir. Aliya, onun elinden su içerken kendi çocuğunun elinden su içtiğini hisseder. Bu küçük ama anlamlı an, yıllardır ayrı kaldığı oğluyla arasında güçlü bir annelik duygusu uyandırır.

Ebeveynlik: Annelik ve Fedakârlık

Altynay, anne babasız büyümüş ve hayatta kendi ayakları üzerinde durmaya çalışan genç bir kadındır. Musa'yla evlendikten sonra hamile kalır, fakat kalp hastalığı yüzünden hamileliğinin başından itibaren hastanede yatmak zorunda kalır. Sağlığı tehlikede olmasına rağmen bebeğini aldırmaı seçmez. Musa'yı çok sevdiği için doğacak çocuk onun için eşinden kalan en değerli bağıdır. Batma da Altynay'e bebeği aldırması için ısrar eder; bu çocuğun kendi oğlunun evladı olduğunu ve aile soyunu devam ettireceğini söyler. Altynay, hem Musa'ya duyduğu sevgi hem de doğmamış bebeğine karşı sorumluluğu yüzünden kendi hayatını riske atmayı göze alır.

Hastalığına rağmen üniversite eğitimini de yarıda bırakmaz. Son sınıfta olduğu için tezini yazması ve sınavlarına hazırlanması gerekir. Günlerinin çoğunu kütüphanede geçirir, arkadaşlarının yardımıyla çalışmalarını sürdürür ve tezini savunur. Ardından doğum yapar. Sovyet döneminde kadınlar doğumdan sonra genellikle yaklaşık bir hafta hastanede kalırken Altynay, doktorlar sağlığından endişe ettiği için bir buçuk ay hastanede tutulur. Öğretmenlerinin kendisine ve bebeğine sağlık dilemesi onu ağlatır; Musa'nın ölümünden sonra ilk kez yeniden umut hisseder.

Ancak doktorlar, kalp rahatsızlığı nedeniyle bebeğine tek başına bakmasının zor olacağını söyler. Altynay, oğlunu Nurak ile Batma'ya bırakmaya karar verir. Bu karar onun için kolay değildir; çocuğunu kendi yanında büyütmek ister, fakat sağlığı yüzünden bunu yapamayabileceğini bilir. Goyana bebeği köye

götürürken Altynay yükseklerde nefessiz kalıp yolda kalır. Köylüler ise neden gelemediğini bilmeden onu suçlar, bebeğini emzirmediğini ve çocuğunu bırakıp gittiğini konuşurlar. Altynay'ın yaşadığı zorlukları kimse bilmediği için fedakârlığı da yanlış anlaşılır.

Yıllar sonra Bakir'le evlenen Altynay, kalp hastalığı yüzünden yeniden çocuk sahibi olamayacağını bilir. Bakir'in Amanat'ı görme ve onunla iletişim kurma isteği karşısında ne diyeceğini bilemez; oğluyla yeniden bağ kurmak ister, ama geçmişte yaşanan ayrılık da aralarındadır. Bir müzik festivalinde sahnede Amanat'ı gördüğünde karşısında kendi oğlu olduğunu anlar ve söyleyecek söz bulamaz. Altynay'ın fedakârlığı hayatının her döneminde kendini gösterir: önce çocuğunu dünyaya getirmek için sağlığını tehlikeye atar, sonra onun iyiliği için ondan ayrı kalmayı kabul eder. Daha sonra da hastalığı yüzünden başka bir çocuk sahibi olamadan, yıllardır ayrı kaldığı oğluyla yeniden yakınlaşmanın yolunu arar. Onun anneliği, sevgiyle birlikte taşıdığı acılarda ve vazgeçmek zorunda kaldığı hayallerde saklıdır.

Örnek Sahne: Amanat, Altynay'nin evinde kalırken bir gün duvarda babası Musa ile Altynay'nin birlikte çekilmiş fotoğrafını görür. Fotoğraftaki kadının, kendisini Frunze'de tanıdığı Aliya olduğunu öğrenince ona, "Beni bırakıp giden Altynay sen misin?" diye sorar. Altynay ağlayarak neden oğlundan ayrı kaldığını anlatır. Gerçeği anlayan Amanat annesine sarılır. Yıllardır birbirinden ayrı yaşayan anne ile oğul sonunda kavuşur. Daha sonra Amanat, Altynay ve Bakir köye giderek Nurak ile Batma'yı ziyaret eder. Hep birlikte Musa'nın mezarına giderler. Nurak da burada Altynay'yi affeder. Bu sahnede aile, geçmişteki yanlış anlaşılımları geride bırakıp yeniden bir araya gelir. Amanat hem kendisini büyüten Nurak ile Batma'ya hem de öz annesi Altynay'ye bağlıdır.

Psikoloji

Kimlik ve Aidiyet: Amanat'ın İç Çatışması

Her çocuk büyürken kendisini, ailesini ve nereden geldiğini merak eder. Ancak Amanat'ın durumu diğer çocuklardan farklıdır. O, öz annesi Altynay'den ayrı büyür ve uzun süre onun kim olduğunu bilmez. Batma ile Nurak'ın yanında büyüdüğü için Batma'ya "anne", Nurak'a ise "baba" diye seslenir. Onları çok sever ve onların yanında kendisini güvende hisseder. Fakat Amanat, Batma ile Nurak'ı çok sevmesine rağmen kalbinde ağır bir özlem ve derin bir yalnızlık hisseder. İçinde bir şeylerin eksik olduğunu hisseder, ama çocukken bunun nedenini tam olarak anlayamaz.

Köydeki çocuklar ve büyükler ona sık sık Musa'nın oğlu olduğunu söylerler. Babasının iyi bir mühendis ve iyi bir insan olduğunu, mezarının nerede bulunduğunu bildiklerini anlatırlar. Amanat henüz küçük olmasına rağmen bu sözlerden etkilenir. Hiç tanımadığı babasını merak eder ve onun hakkında daha fazla şey öğrenmek ister. Çocukluğunda annesinin söylediği, yarısı ağıt yarısı beşik şarkısı olan şarkıyı da yeniden dinlemek ister. Bu şarkı onun için geçmişinden kalan bir parçadır. Batma sonunda şarkıyı söylediğinde Amanat onu dinler ve daha sonra komuzla çalmaya başlar. Nurak bu ezgiyi duyunca çok etkilenir. Şarkının Musa ve geçmişleriyle bağlantılı olduğunu bildiği için Batma ile birlikte Amanat'a gerçekleri anlatmaları gerektiğini anlar.

Nurak ve Batma, Amanat'a babası Musa'nın öldüğünü ve öz annesi Altynay'nin Frunze'de yaşadığını söylerler. Amanat için bunu öğrenmek kolay değildir. Yıllardır annesi olarak bildiği Batma'nın yanında büyümüştür ve onu kaybetmek istemez. Amanat'ın iç çatışması, Batma'ya duyduğu sevgi ile öz annesi Altynay'ye karşı hissettiği öfke arasında kalmasıyla belirginleşir. Bir yandan Altynay'nin neden yanında olmadığını, neden onu Frunze'de büyütmediğini ve neden köye gönderdiğini merak eder. Diğer yandan annesinin kendisini terk ettiğini düşünerek ona kızar. Altynay'yi, yavrusunu reddeden bir kısrğa benzetmesi de bu öfkesini gösterir. Amanat'a göre bir anne yavrusunu bırakmamalıdır. Bu yüzden Altynay'yi kolayca kabul edemez ve Batma'nın kendisi için tek anne olduğunu söyler. Öz annesini tanımak istese bile ona karşı duyduğu kırılganlığı aşamaz; ayrıca Batma'nın hayatındaki yerinin değişmesini de istemez.

Daha sonra Amanat, Frunze'de Altynay'nin evine gider. Duvarı babası Musa ile Altynay'nin fotoğrafını görünce, Aliya olarak tanıdığı kadının öz annesi olduğunu anlar. Ona, "Beni bırakıp giden Altynay sen misin?" diye sorar. Bu sözler, annesinin kendisini terk ettiğini düşündüğünü ve ona karşı içinde bir kırılganlık taşıdığını gösterir. Altynay ise kalp hastalığı yüzünden bebeğine bakamadığını ve Amanat'ı köye götüren kişinin kendisi değil, arkadaşı Goyana olduğunu anlatır. Amanat gerçeği öğrendikten sonra annesine sarılır. Böylece annesinin neden kendisinden ayrı kaldığını anlamaya başlar.

Amanat'ın yaşadıkları, insanın kim olduğunu anlamasında çocukluğunun, ailesinin ve geçmişinin ne kadar önemli olduğunu gösterir. Amanat, Batma ile Nurak'ın sevgisini hiçbir zaman kaybetmek istemez; fakat içinde hissettiği özlemin nedenini de öğrenmeye ihtiyaç duyar. Babası Musa hakkında duydukları, annesinin söylediği eski şarkı ve Altynay ile karşılaşması, onun geçmişini anlamasına yardımcı olur. Amanat'ın asıl mücadelesi, kendisini büyüten Batma'yı annesi olarak sevmeye devam ederken öz annesini de tanımayı öğrenmesidir. Sonunda Amanat, Batma ile Nurak'ın hayatındaki yerini koruyarak Altynay ile de bir bağ kurmaya başlar. Böylece hem ailesini hem de kendi geçmişini daha iyi anlamaya başlar.

Örnek Sahne: Amanat mezar taşının üzerindeki yazıyı okudu: Nurakov Musa. Babasının adını, belleğine kazımak istercesine birkaç kez tekrarladı. Sonra yanında getirdiği çiçekleri mezarın üzerine bıraktı. Artık gerçeği daha iyi anlıyordu: O bir yetimdi. Fakat dünyada yapayalnız değildi. Baba diye seslendiği Nurak, anne diye seslendiği Batma yanındaydı. O günden sonra yaramazlık yapmamaya, elinden geldiğince Nurak ile Batma'ya yardım etmeye çalıştı. Ancak Nurak onun fazla sorumluluk üstlenmesini istemiyordu. "Çocuğu ev işlerine boğma," diye Batma'yı uyardı. "Daha o bir çocuk."

Yas: Çocuğunu Kaybetme

Amanat novellasında yas, Nurak ile Batma'nın oğulları Musa'yı kaybetmeleriyle anlatılır. Musa, genç yaşta maden araştırması yaparken uçurumdan düşerek hayatını kaybeder. Ailesi için bu ölüm çok ağırdır. Nurak ile Batma, oğullarının geleceğine dair büyük umutlar beslerken bir anda onun cenazesini kaldırmak zorunda kalırlar. Batma'nın acısı o kadar derindir ki oğlunun öldüğü kayaya beddualar eder. Ancak ne kadar ağlasa da Musa'yı geri getiremeyeceğini bilir.

Musa'nın ölümünden sonra Batma'nın yaşadığı acı uzun süre devam eder. Oğlunun mezarına gittiğinde ağıt yakar ve onu özlediğini dile getirir. Yıllar sonra bile Musa'yı hatırlatan şeyler onun içindeki üzüntüyü yeniden ortaya çıkarır. Amanat'ın komuzla Batma'nın hüznünlü ağıtını çalması da buna bir örnektir. Nurak, torununun çaldığı ezgiyi duyunca kendi acısını yeniden hisseder. Amanat'a bu ezgiyi kimin öğrettiğini sorar ve onun da ailesindeki kayıpları anlamaya başladığını fark eder.

Nurak ile Batma'nın yaşadığı yas, yalnızca oğullarını kaybetmeleriyle sınırlı kalmaz. Musa'dan geriye kalan Amanat, onlar için büyük bir umut olur. Torunlarını büyütürken ona sevgi gösterir ve onun geleceği için çabalarlar. Amanat'ın babasının mezarını ziyaret etmek istemesi, ailesinin geçmişini öğrenmeye başladığını gösterir. Mezara vardığında taşın üzerindeki "Nurakov Musa" adını okur ve babasının mezarına çiçek bırakır. Bu an, Amanat'ın hiç tanıyamadığı babasıyla arasında bir bağ kurmasını sağlar.

Novellada yas, insanların sevdiklerini kaybettikten sonra yaşadıkları acıyla anlatılır. Nurak ve Batma, Musa'yı unutamazlar; onun yokluğu hayatlarının bir parçası olarak kalır. Yine de Amanat'ın büyümesi ve geleceğe hazırlanması onlara teselli verir. Musa'nın mezarında bir araya gelmeleri, ailenin geçmişteki acısını birlikte taşıdığını gösterir.

Örnek Sahne: Batma, ağıdında Amanat'ı dağ başındaki bir pınardan kopup gelen bir damlaya, ölen oğlundan kalan son yadığâra benzetir. "Benim genç kartalım," diye seslenir torununa. Diler ki o küçücük damla büyüüp gürül gürül akan bir ırmak olsun, incecik bir fidan ulu bir ağaca dönüşsün. Musa'yı toprağa vermiş bir annenin yüreği hâlâ yanmaktadır; ama şimdi bütün umudu Amanat'tadır. Torununun büyüdüğünü, yuva kurduğunu, güzel günler gördüğünü hayal eder. Belki bir gün onun mutluluğuna bakıp ölen oğlunu anar, içindeki acının arasından bir parça huzur bulur. Batma'nın ezgisinde hem Musa'ya duyduğu özlem hem de Amanat'a bağladığı umut vardır. Bir yanda kaybettiği oğlunun ardından tuttuğu yas, öte yanda torununa fısıldadığı sevgi dolu bir ninni... Geçmişin gözyaşları, onun geleceğe dair dileklerine karışır.